

Nr 629.

Av herr **Hægglom**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 176, angående årgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område under senare delen av produktionsåret 1951/52.*

Den hjälp som, enligt förslag i prop. nr 176 angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, föreslås skall utgå av statsmedel till vissa jordbrukare, som drabbats av översvämningsskador genom Emåns m. fl. vattendrags översvämning våren 1951, synes bli av ringa praktisk betydelse för det stora flertalet jordbrukare, som hårt drabbats av denna skadegörelse. Till bispringande av skadelidande jordbrukare i Kalmar län och Norrbottens län föreslås att sammanlagt högst 200 000 kronor får disponeras. De fall, då särskild hjälp från det allmännas sida i anledning av regn- eller översvänningsfaror kan vara motiverad, begränsas till främst sådana där den skadelidande på grund av sjukdom, stor försörjningsbörd eller liknande omständigheter är i mycket svag ekonomisk ställning, där skadan medför betydande förlust och där det från början är uppenbart att ett beviljat stödlån ej skall kunna återbetalas eller där den skadelidande endast är arrendator.

Begränsningen är som synes mycket restriktiv och det anvisade beloppet på 200 000 kronor ringa i förhållande till enbart den skada, som av länsstyrelsen i Kalmar län värderats till 798 000 kronor skördeskador och 112 000 kronor skador å annan egendom. Värderingen har skett enligt principer, som lantbruksstyrelsen förklarar kunna godtagas.

Enligt min mening utgör skador av sådan karaktär som översvämningsskador just osäkerhetsmoment, som den enskilde inte gärna själv kan trygga sig emot, då försäkringsmöjlighet saknas, varför det i stället är starkt motiverat att staten bispringer med stödåtgärder. Det skydd för sina intressen, som den enskilde kan ordna, ligger givetvis i åtgärder för att genom invallning förebygga översvämningsskadorna, och intresset för sådana åtgärder har länge varit stort bland Emåns strandägare, och anledningen till att ännu ingen åtgärd vidtagits ligger till stor del i den långa tid, som utredningsarbetet tagit på grund av den statliga lantbruksingenjörsorganisationens otillräckliga resurser. Staten kan därför inte helt fritagas från delaktighet i att inga förebyggande åtgärder vidtagits, när våren 1951 den största översvämning, som förekommit i mannaminne, ägde rum.

Då medelsanvisningen på 200 000 kronor föreslagits av en jordbruksminister i en regering, som disponerar över majoritet i riksdagen, torde obetydliga utsikter föreligga att få anslagsbeloppet höjt, och med de restriktioner, som föreslagits för beloppets användning, är det förmodligen tillräckligt. Det finns emellertid en

annan möjlighet att ge ett mera allmänt verkande stöd, genom att låta de föreslagna arealbidragen för veteodling under år 1951 gälla även för de arealer, som besätts med höstvete år 1950 men som 1951 efter översvämningarna ej buro vete på grund av att detta blivit förstört. Noggranna uppgifter om dessa arealer finnes tillgängliga i det utredningsmaterial, som länsstyrelsen i Kalmar insamlat för värdering av översvämningsskadorna.

Genom att höstvetet förstörts genom översvämningarna och man efter översvämningarna besätt de förutvarande vetearealerna med andra grödor, som på grund av den sena sådden misslyckats och som det vid värderingen av skadorna tagits hänsyn till, har dessa jordbrukare i uppgifterna till 1951 års jordbruksräkning inte kunnat uppta dessa arealer som besädda med vete och erhålla följaktligen inte arealbidrag enligt de grunder som skall gälla enligt överenskommelsen den 15 mars 1952. Tack vare detta göres vissa besparingar i kostnaderna för dessa arealbidrag i förhållande till vad som måst utbetalas om inte översvämningarna minskat vetearealerna vid Emån. Det kan därför inte sägas vara orimligt att riksdagen låter även ägarna till dessa översvämmade arealer få arealbidrag, som kommer andra närboende, mera lyckligt lottade jordbrukare till del. Åtgärden har fördelen av att vara en allmänt verkande stödåtgärd utan behovsprövning, och medelsåtgången blir sannolikt inte stor, då veteodling i större skala inte bedrivs på dessa otrygga odlingsområden.

Den invändning som kan resas mot detta förslag, att det kanske lyckats för dessa odlare att genom odling av vårsådda grödor efter översvämningarna få bättre skörd än på de av svartrost härjade vetearealerna, har knappast fog för sig, då dessa vårsådda grödor över lag varit misslyckade. Trots att dessa grödors värde givetvis beaktats vid uppskattningen av skördeskadorna, har dessa värderats till förut nämnda höga belopp av nära 800 000 kronor. För att ingen mannamån skall kunna ske kan bestämmas, att de utbetalda arealbidragen för översvämmade vetearealer inom Emåns område givetvis ej får överstiga den uppskattade skördeminskningens värde.

På grund av vad här anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta att arealbidrag med 150 kronor utbetalas jämväl till jordbrukare i Kalmar län, som våren 1951 genom översvämningar fått vetearealer förstörda enligt vad som fastställts genom av länsstyrelsen i Kalmar län verkställd värdering.

Stockholm den 27 april 1952.

Einar Hæggbloom.